

3. Исса О.Ф. Подходы к методологическому сопровождению развития компетенций педагога дошкольного образования // Педагогическое образование и наука. – 2015. – № 3. – С. 105–108.

4. Рубинтейн С.Л. Проблемы общей психологии. – М. – 1976. – 286 с.

Шац І.А.

вихователь,

ДНЗ №43 «Сонечко», м. Мелітополь

ГЕНДЕРНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

З появою в сім'ї доньки або сина кожен з батьків намагається виховати його або її згідно ідеалу мужності чи жіночності, який склався в суспільстві.

Хлопчика ми хочемо бачити мужнім та справедливим захисником, а дівчинку – милою, ніжною, тендітною, гарною хазяйкою та матір'ю в майбутньому. Таким чином, вже з самого народження ми закладаємо основу гендерної поведінки.

Гендер – це соціальна стать людини, що формується в процесі виховання. Гендер являє собою культурні, соціальні та психологічні відмінності жінок і чоловіків. Гендер – це певний соціальний норматив, прийнятий в конкретному суспільстві.

Гендерне виховання – це організація умов для виховання і розвитку дитини з урахуванням належності до певної статі.

Гендерне виховання невіддільне від загального процесу виховання дитини, воно є його невід'ємною частиною. Це чітко видно в іграх дітей дошкільного віку: дівчатка грають в дочки-матері, укладають ляльок спати, готують обід, лікують. Хлопчики ж влаштовують гонки іграшковими машинками, будують вежі і гаражі, стріляють з пістолетів.

Звичайно, в першу чергу, батьки і вихователі повинні орієнтуватися на закладені природою особливості нервової системи і риси характеру дитини. Наприклад, дівчинка може бути розбишакою та організатором витівок, а хлопчик – спокійним, тихим і сором'язливим.

Ці психологічні особливості необхідно враховувати. Але при цьому розвивати ті якості, які будуть необхідні в майбутньому для виконання гендерної ролі. Якщо дівчинка, виростаючи, зможе бути лагідною, милою, ніжною у сім'ї, її лідерські та організаторські якості можуть проявитись і реалізуватись у вигляді амбітності та наполегливості у кар'єрі. І навпаки: цілеспрямований та активний у роботі хлопчик може бути зі спокійним, добрим і чуйним характером.

Чому ж так важливо у вихованні і навчанні дитини раннього віку орієнтуватися на приналежність до певної статі? У психології були проведені численні дослідження гендерних відмінностей. Вченими були виявлені соціально-психологічні особливості, властиві представникам протилежних статей:

Дівчатка біологічно розвиваються швидше ніж хлопчики. Вони починають ходити на 2-3 місяці раніше хлопчиків, на 4-6 місяців раніше

починають говорити. До шкільного віку дівчинки випереджають хлопчиків приблизно на рік, а до віку статевого дозрівання – на 2 роки.

Ліва півкуля мозку, що відповідає за словесно-логічне мислення, у дівчаток формується раніше. У хлопчиків переважає права півкуля, тому в дошкільному віці головує образно-емоційна сфера.

Дівчатка раніше починають говорити реченнями, у них краще здатності до спілкування і комунікації.

У хлопчиків більш розвинене зорове сприйняття, у дівчаток – слухове. Тому дівчинці потрібно обов'язково пояснювати завдання на словах, а хлопчикові буде зрозуміліше, якщо йому наочно покажуть. Напевно, цим і пояснюється, чому чоловіки люблять очима, а жінки – вухами.

Дівчатка більш схильні до слухняності, ніж хлопчики. Це закладено самою природою: щоб відтворити потомство, самці потрібно вміти пристосовуватися до навколишнього середовища. До підліткового віку послух дівчаток і хлопчиків стає приблизно однаковим.

У хлопчиків частіше зустрічаються відхилення від норми, як в негативну, так і позитивну сторону, що теж обумовлено різними біологічними завданнями. Роль жінки у тому, щоб зберегти і передати нащадкам накопичений досвід. На чоловіках природа пристосовується до мінливих умов, випробовує нові функції, проте не завжди вдало. Тому серед чоловіків частіше зустрічаються як геніальні, так і психічно хворі люди.

У хлопчиків більш розвинена потреба в дослідженні навколишнього світу. Тому хлопчики бігають, залазять на дерева і паркани, спускаються в колодязі і підвали. Дівчаткам ж досить маленького куточка, де вони можуть тихенько займатися з ляльками, облаштовувати будиночок. Тому й травматизм серед хлопчиків в 2 рази вище. В майбутньому у чоловіків більш розвинене просторове сприйняття, вони краще орієнтуються.

Дівчатка швидше включаються в роботу. Хлопчикам ж потрібен час на розгойдування, перш ніж приступити до завдання. Створюється враження, що дівчата більш уважні і працездатні. Зате коли хлопчики досягають найбільшої працездатності, дівчата вже виснажуються і знижують темп.

В оцінці результатів хлопчикам потрібна конкретика: що саме він зробив добре або погано. Для дівчаток же більш значуще, хто саме їх оцінює і як, тобто емоційна складова. Тому дівчинкам дуже важлива похвала, а хлопчикам – спільний аналіз їх дій.

Хлопчики чутливі до критики на свою адресу в перші хвилини розмови. Потім їх мозок «відключається» і не сприймає довгих нотацій. Тому робити догану хлопчикові слід чітко і коротко.

Гендерні відмінності необхідно приймати до уваги, виховуючи і навчаючи дітей дошкільного віку.

Прийняття гендерної ролі відбувається в дошкільному віці. Двох-трирічний малюк починає усвідомлювати, хлопчик він чи дівчинка, і намагається поводити себе відповідно своєї статі. Крім того, діти здатні точно визначити стать оточуючих людей за одягом та зачіскою, ходою.

У віці від 4 до 7 років закладається стійкість гендеру, дитина усвідомлює, залежно від ситуації чи власного бажання ця величина не зміниться. Дівчинка виростає в жінку, а хлопчик – у чоловіка.

Психологи і педагоги підкреслюють, що розвиток гендерної стійкості відбувається під впливом соціокультурних норм. Гендерні ролі освоюються дитиною на основі батьківського прикладу. Мати в сім'ї виступає зразком жіночності, ніжності, краси. Батько – зразком сили, турботи, мужності.

Діти дошкільного віку багато в чому копіюють риси, властиві батькам своєї статі, хочуть бути схожими на них. Ставлення до протилежної статі також складається під впливом сім'ї. Хлопчики, виростаючи, прагнуть знайти дружину, схожу на маму, а дівчата шукають у чоловіка схожість з батьком.

Відносини, що склалися між матір'ю і батьком, дуже значущі для формування гендерних установок дітей. Завдання батьків – бути особистим прикладом, проявляти турботу, любов, повагу і довіру один до одного. Тоді і діти приймуть це за норму подружніх стосунків і будуть прагнути створити міцну і щасливу сім'ю.

Дівчатка потребують більше піклування, ніж хлопчики. Турбота, розуміння, повага – ось що необхідно дівчинці, щоб відчувати, що її люблять. Для дівчинки важливо, щоб між нею і матір'ю склалися довірливі, щирі стосунки. Також батько має нагадувати дівчинці, що вона істота іншої статі, варта уваги, поваги, любові. Для дівчинки також потрібні регулярні бесіди з матір'ю наодинці, по душам. Цим вона відчує свою приналежність до жіночого світу, його відмінність від чоловічого. Мати повинна залучати доньку до занять домашніми жіночими справами, передаючи їй секрети ведення господарства. Основна увага приділяється дівчатами людині та людським стосункам. З віком цей інтерес стає глибше, вони цікавляться внутрішнім світом людини, її емоціями і почуттями, можуть виявляти інтерес до таких наук, як педагогіка та психологія.

Для хлопчиків дуже важлива довіра. Виявляючи довіру до сина, батьки демонструють таким чином свою впевненість у ньому, повагу до його чеснот, тощо. Для хлопчиків це дуже важливо і розцінюється як вияв любові.

У вихованні хлопчиків дуже важливий особистий приклад і особистість батька. Він повинен залучати сина до суто чоловічих занять: спорт (футболу, хокею, карате), чоловіча робота по дому, рибалка, полювання, майстрування. Навіть якщо дитина виховується без батька, необхідно знайти чоловіка, який би приділяв увагу вихованню хлопчика: дідуся, дядька, спортивного тренера.

Не слід обмежувати свободу прояву природної емоційності хлопчиків. Наприклад, не варто лаяти за сльози, кажучи, що «чоловіки не плачуть». Існує думка, що психіка хлопчиків більш ранима і нестійка. Для підвищення самооцінки, емоційної стійкості хлопчика важливий фізичний, тактильний контакт з батьками.

Дівчатка дуже чутливі як до критики, так і до похвали. Частіше хваліть дівчинку, захоплюйтеся нею. У дівчаток важливо розвивати велику моторику. Добре підійдуть для цього рухливі ігри, вправи з м'ячем, гімнастика, плавання, танці. А також спортивні гуртки для дівчаток: балет, аеробіка, спортивна акробатика.

Хлопчикам потрібна додаткова мотивація: менше заборон, більше заохочень. Необхідно приділяти велику увагу питанням режиму і дисципліни хлопчиків, це допомагає їм формувати почуття відповідальності. Важливо прищеплювати хлопчикові навички самообслуговування. Хлопчикам треба розвивати дрібну моторику, для цього добре підійдуть різні пазли,

конструктори, малювання, легкі фокуси, наукові експерименти. У них повинні бути набори для сюжетно-ролевих ігор: солдатики, машинки, залізниця. Нормальним вважається і те, що хлопчик використовує в іграх ляльок.

Виховуючи дитину, батькам важливо знати і враховувати особливості хлопчиків і дівчаток. Але насамперед кожній дитині необхідна батьківська любов, безумовне прийняття і повага. Це допоможе йому найбільш повно розкрити закладений природою потенціал і вирости справжньою Людиною.

Список використаних джерел:

1. Авт.-упоряд. Л. В. Астапович. Гендерний підхід у вихованні особистості / Мн.: Красико-Друк, 2011. – 128 с.
2. Бабаєва Т. І. Молодший дошкільник у дитячому садку: Як працювати за програмою «Дитинство». – Видавництво: «Дитинство-Прес», 2010. – 288 с.
3. Козлова С.А. Дошкільна педагогіка: Підручник для студ. проф. учеб. Закладів. – Видавництво: «Академія», 2010. – 416 с.
4. Краснощекова Н.В. Сюжетно-рольові ігри для дітей дошкільного віку. – Ростов на Дону, 2007. – 251 с.

Шевельова Н.В.

вихователь

ДНЗ № 43 «Сонечко», м. Мелітополь

ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ В СІМ'Ї: ПОРАДИ БАТЬКАМ ДОШКІЛЬНЯТ

Дошкільний навчальний заклад – установа, що працює спільно з батьками дитини в її інтересах. Виростити свідомого громадянина – важливе завдання для всіх дорослих і дошкільне виховання у сім'ї є одним з етапів на шляху до цієї мети. Діти, хоч і маленький, проте, допитливий народ, і завдання батьків та педагогів показати шлях та задати напрямок для дорослішання та розвитку.

Але вся біда в тому, що більшість батьків абсолютно не розуміють, у чому ж суть дошкільного виховання і не знаючи багатьох нюансів, не в змозі їх врахувати.

Дошкільне виховання часто порівнюють із закладанням фундаменту, основи. З цієї основи і почнеться подальший розвиток особистості дитини: індивідуального характеру, творчих здібностей, загальних умінь і навичок, життєвих цінностей. Тому вкрай важливо підготувати її до майбутньої життя як психологічно, так і розумово, навчити навичкам спілкування, правил поведінки, а головне – любові і піклуванню [1].

Етап дорослішання від 3 до 7-річного віку – період дошкільного віку. Дитина в цьому віці розуміє основні причинно-наслідкові зв'язки, прагне зрозуміти навколишній світ і навчатись у дорослих. Завдання вихователя та батьків – допомогти дитині у освоєнні середовища однолітків та дорослих, підготовці до школи.

Які особливості виховання дітей в родині?